

SPRAWOZDANIE

Instytutu Nauk Judaistycznych
w WARSZAWIE

za rok akademicki

1929/30

W A R S Z A W A, 1931.

■ Nakładem „Towarzystwa Krzewienia Nauk Judaistycznych w Polsce” ■

SPRAWOZDANIE

INSTYTUTU NAUK JUDAISTYCZNYCH
w WARSZAWIE

ZA ROK AKADEMICKI
1929/30

R. 49/79

nr inw. 36555

BORYS STAWSKI.

Dnia 26 grudnia 1929 r. zmarł po długich a ciężkich cierpieniach, członek Kuratorjum naszego Instytutu, Borys Stawski. Znakomity prawnik i mądry a zacny człowiek, brał od samego początku żywy udział tak w pracach przygotowawczych jakoteż i w organizacji naszego Instytutu i cieszył się jego rozbudową i wzrostem. On to opracował ramy prawne (statut) Towarzystwa Krzewienia Nauk Judaistycznych w Polsce, oraz ustrój Kuratorjum Instytutu, nie opuścił żadnego posiedzenia, a mądrą swą radą i czynem dopomógł nam nieraz do rozwiązania niejednego trudnego zagadnienia. Dlatego śmierć Borysa Stawskiego stała się dla nas wielki, a dotkliwy ubytek, który opłakujemy wraz z innymi instytucjami i organizacjami, którym zmarły poświęcił swe siły, swą wiedzę i swe wielkie doświadczenie życiowe.

Część Jego pamięci!

ABRAM PODLISZEWSKI.

Zmarł dnia 18 czerwca 1930 roku.

Śmierć Abrama Podliszewskiego osierociła Kuratorjum Instytutu i Kolegium docentów. Zabrakło bowiem nagle jednego z naszych najserdeczniejszych przyjaciół i opiekunów, który rozumem i sercem pomagał nam w naszej ciężkiej pracy. Abram Podliszewski był członkiem naszego Kuratorjum od początku, brał pilny udział w jego pracach, a przede wszystkim zajął się tworzeniem i wzbogaceniem naszej biblioteki. Już w pierwszym roku akademickim podarował Instytutowi około 200 dzieł naukowych z zakresu judaistyki, wśród nich liczne dzieła podstawowe, jak encyklopedje, słowniki, komplety czasopism i t. d. W następnych latach konferował stale z docentami o potrzebach biblioteki i kupował dla niej dzieła nieraz bardzo drogie.

Do ostatniej prawie chwili swego pracowitego i pożytecznego życia spieszył nam ze swą radą i pomocą i dlatego tak boleśnie odczuliśmy i odczuwamy Jego brak i opłakujemy Jego przedwczesną śmierć.

Część Jego pamięci!

* *

Dnia 21 maja 1930 r. zmarł członek Zarządu T-wa Krzewienia Nauk Judaistycznych w Polsce

Dr. med. i fil. JÓZEF REGENSBURG

znany lekarz i działacz oświatowy w Wilnie.

101. 101. 101.
101. 101. 101.
101. 101. 101.
101. 101. 101.
101. 101. 101.

SPRAWOZDANIE KURATORJUM.

Rok 1929/30 jest rokiem rozrostu i wszechstronnej rozbudowy Instytutu. W roku tym ciasne, pierwotnie, ramy Instytutu rozszerzyły się znacznie, ogarniając całokształt wiedzy judaistycznej, a więc dążąc do wychowania nauczycieli, rabinów, oraz pracowników społecznych. Od początku roku akademickiego 1929/30 dzieli się Instytut na dwa fakultety: 1) **Fakultet Rabiniczny**, dla kształcenia rabinów oraz nauczycieli religii mojżeszowej, 2) **Fakultet Nauk Historyczno - Społecznych**, dla kształcenia nauczycieli historii żydowskiej i literatury hebrajskiej w szkołach średnich, oraz pracowników społecznych.

Głównymi przedmiotami nauki na fakultecie Rabinicznym są: wiedza biblijna, wiedza talmudyczna, prawo żydowskie, historia Żydów, filozofia żydowska, pedagogika, liturgika, homiletyka, apologetyka. Na fakultecie Nauk Historyczno - społecznych wykładowane są: Językoznawstwo, historia literatury hebrajskiej, historia Żydów, historia gospodarcza, nauka o żydowskiej pracy społecznej, antropologia i biologia Żydów, higiena żydowska, etnografia i folklor, palestynografia, sztuka żydowska, bibliotekoznawstwo i muzeologia.

Tej rozbudowie Instytutu poświęcone były posiedzenia Kuratorjum i Kolegium docentów.

Kuratorjum zbierało się na perjodyczne posiedzenia, przy współuczestnictwie wszystkich niemal członków warszawskich, celem omawiania spraw materialnych i personalnych Instytutu. Kuratorjum słuchało sprawozdań budżetowych, składanych okresowo przez sekretarza Instytutu, oraz układało preliminarze budżetowe na przyszłość. Rektor Instytutu przedkładał sprawozdania z działalności Instytutu, oraz rezultaty obrad kolegium docentów.

Dotkliwą stratę poniosło Kuratorjum w roku ubiegłym przez śmierć dwóch swych bardzo czynnych członków: B. p. Borysa Stawskiego i Abrama Podliszewskiego.

Na wniosek Prezesa swego Kuratorjum uchwaliło kooptować na członków swych następujących panów: z Warszawy: Dyrektora

Banku Dyskontowego Dra Henryka Aszkenazego, Adw. Salomona Ettingera, Adw. Dra Izidora Grossfelda, Prezesa Banku Dyskontowego Pawła Heilperina, Inżyniera Eljasza Leszczyńskiego, Wiceprzesa Rady Miejskiej Maurycego Mayzla; z Łodzi: Borysa Ejtingona, przemysłowca, oraz Adw. Pawła Rosentala.

Rok ubiegły zaznaczył się również nawiązaniem licznych węzłów współpracy pomiędzy Instytutem a zagranicznymi zakładami dla wiedzy judaistycznej. I tak na uroczystości z okazji 75-letniego jubileuszu Zakładu Teologicznego we Wrocławiu reprezentowali Kuratorjum Pp.: Prezes Dr. Braude i Prof. Dr. Bałaban. Instytut zgłosił swój akces do wspólnoty pracy Wyższych Szkół dla Nauk Judaistycznych celem wydawania tekstów źródłowych i prac naukowych.

Kuratorjum uchwaliło wyasygnować odpowiednią kwotę celem wydania tomów III i IV Pism Instytutu. Tomy te, które się pojawiają równocześnie z niniejszym sprawozdaniem, stanowią Księgę Jubileuszową, dla uczczenia 60-lecia Prezesa Kuratorjum D-ra Markusa Braudego.

Na wniosek Kolegium docentów Kuratorjum wyasygnowało 4 stypendja miesięczne, które zostały przez Kolegium docentów odpowiednio przyznane.

Rozbudowa Instytutu oraz napływ słuchaczy postawiły znowu na porządku dziennym kwestję pomieszczenia w gmachu Wielkiej Biblioteki Judaistycznej, w skrzydle umyślnie dla tego celu przeznaczonem. Niestety nie mógł Komitet Budowy — dla braku funduszków — wykończyć ani całego gmachu, ani też jego części i dlatego musieliśmy pozostać w dotychczasowym lokalu, aż nadto ciasnym dla tak wielkiej liczby słuchaczy. Ten brak należytego pomieszczenia daje się odczuć w pracy naukowej Instytutu, niema bowiem pomieszczenia dla seminarjów i dla biblioteki Instytutu, rozwijającej się w dość szybkim tempie, a także główna sala nie może pomieścić wszystkich słuchaczy, garnących się na wykłady.

Spodziewamy się jednak, że Komitet Budowy i Komitet Wielkiej Synagogi zdołają zdobyć fundusz na wykończenie gmachu bibliotecznego i że już w następnym roku akad. Instytut znajdzie godne i wygodne pomieszczenie, jak przystoi na jedyną wyższą uczelnię judaistyczną w państwie.

Dla uczczenia setnej rocznicy Powstania Listopadowego uchwaliło Kuratorjum jednomyślnie zatwierdzić odpowiedni wniosek grona docentów i postanowiło wydać drukiem jako V tom

Pism Instytutu dzieło D-ra Ignacego Schipperera p. t. „Żydzi polscy w okresie powstania listopadowego“. Dzięki zapobiegliwości członka Kuratorjum p. Prezesa P. Heilperina znalazły się fundusze na ten cel. Stronę wydawniczą objęła księgarnia F. Hoesicka, z którą zawarto odpowiednią umowę. Dzieło to ukaże się z końcem stycznia 1931.

Budżet Instytutu, opierał się, jak i w latach ubiegłych przeważnie na subwencji Ministerstwa W. R. i O. P. oraz na subwencji Związku Stowarzyszeń Humanitarnych „Bne-Brith“ w Polsce. Magistrat miasta Warszawy przyznał w roku ubiegłym Instytutowi subsydjum w wysokości 10.000 zł. Również i Stowarzyszenie „Alliance Israelite Universale“ w Paryżu wyznaczyło subwencję w wysokości 10.000 fr. na przeciąg 3 lat. Odpowiednie subwencje wstawiły do swoich budżetów również i Żydowskie Gminy Wyznaniowe w Warszawie i we Lwowie. Natomiast nasz apel do innych Żydowskich Gmin Wyznaniowych w kraju zawiódł zupełnie. Ze smutkiem musimy stwierdzić, że dotychczas brak jeszcze w Żydowskich Gminach Wyznaniowych zrozumienia dla doniosłej misji, jaką spełnia Instytut wobec nauki żydowskiej i żydostwa polskiego.

* * *

Stojąc na progu czwartego roku istnienia Instytutu, Kuratorjum wyraża niniejszem serdeczne podziękowanie Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, które życzliwą opieką oraz przyznawaniem subwencji na cele Instytutu daje dowód wysokiego zrozumienia jego celów i potrzeb, Magistratowi M. St. Warszawy za wydatną subwencję, Zarządowi oraz Członkom Związku Stowarzyszeń Humanitarnych „Bne Brith“ w Polsce, Zarządom Żydowskich Gmin Wyznaniowych w Warszawie i we Lwowie, Zarządowi „Alliance Israélite Universelle“ w Paryżu, Panom Adamowi Osserowi i Borysowi Ejtingonowi w Łodzi, prezesowi Rafałowi Szereszowskiemu, Leonowi Kirszenbergowi, Samuelowi Elblingerowi, S. Mazurowi w Warszawie i innym Ofiarodawcom, oraz tym wszystkim Instytucjom i osobom, które przez swe poparcie materialne, cenne wskazówki lub życzliwe stanowisko przyczyniły się i nadal się przyczyniają do utrzymania i rozwoju naszej placówki naukowej.

Warszawa, w lipcu 1930 r.

Za Kuratorjum:

Dr. Markus Braude — Prezes.

Prof. Dr. Majer Balaban — Sekretarz.

SPRAWOZDANIE REKTORA.

Kolegium docentów zbierało się na częste posiedzenia, celem układania planu wykładów, ustalania okresów zajęć i feryj, terminów egzaminów, kolokwjów i t. d.

Kolegium docentów poświęcało bardzo wiele uwagi uzgadnianiu wykładów w poszczególnych działach nauki, by dać słuchaczowi zwartą i systematyczną sumę wiedzy. Ćwiczenia i seminarja prawie ze wszystkich przedmiotów przyczyniły się w znacznej mierze do wzbudzenia u słuchaczy zmysłu naukowego oraz pobudzenia ich do samodzielnych badań.

Dnia 15-go grudnia 1930 r. odbyła się w sali Stowarzyszenia Humanitarnego „Braterstwo — Bne Brith” uroczysta inanguracja roku akadem. 1929/30. Na treść inanguracji złożyły się: Przemówienie Prezesa kuratorjum. Sprawozdanie Rektora, przemówienie przedstawicieli młodzieży akademickiej, oraz wykład inauguracyjny docenta D-ra Edmunda Steina, n. t. „Idee etyczne i religijne u Filona”. Śpiewy chóru Synagogi na Tłomackiem przyczyniły się do uświetnienia tej uroczystości.

Kolegium docentów reprezentowali na uroczystościach jubileuszowych we Wrocławiu PP. Rektor Prof. Schorr i Doc. Dr. Weiss. Kolegium wysłało również wspólnie z kuratorjum depechę gratulacyjną do Kuratora Instytutu D-ra Ozjasza Thona w Krakowie z okazji 60-lecia Jego urodzin.

Z okazji 60-lecia urodzin Prezesa kuratorjum Instytutu ufundowało Stow. Hum. „Montefiore-Bne Brith” w Łodzi stypendjum imienia D-ra Markusa Braudego w wysokości zł. 300 rocznie za najlepsze prace naukowe. Kolegium docentów wybrało komisję celem opracowania regulaminu tegoż stypendjum.

Z końcem ubiegłego roku akad. przystąpili słuchacze Instytutu Kramerówna Perl ze Stryja oraz Szechet Josif z Równego do egzaminu przejściowego (tentamen) z zakresu wymagań dla nauczycieli przedmiotów judaistycznych w szkołach średnich i złożyli go z postępek bardzo dobrym.

Szczegółowy wykaz słuchaczy Instytutu w roku 1929/30 podajemy w odrębnej tabeli. Na rok 1930/31 zapisało się około 38 nowych słuchaczy, z tego na Fakultet Rabiniczny 16, na Fakultet Nauk Historyczno - Społecznych 22.

Kolegium Docentów wybrało na rok 1930/31 Prof. D-ra Majera Bałabana rektorem Instytutu, Prof. Dr. Mojżesza Schorra

prorektorem, zaś Docenta D-ra Abrahama Weissa — przedstawicielem kolegium Docentów w Kuratorjum Instytutu.

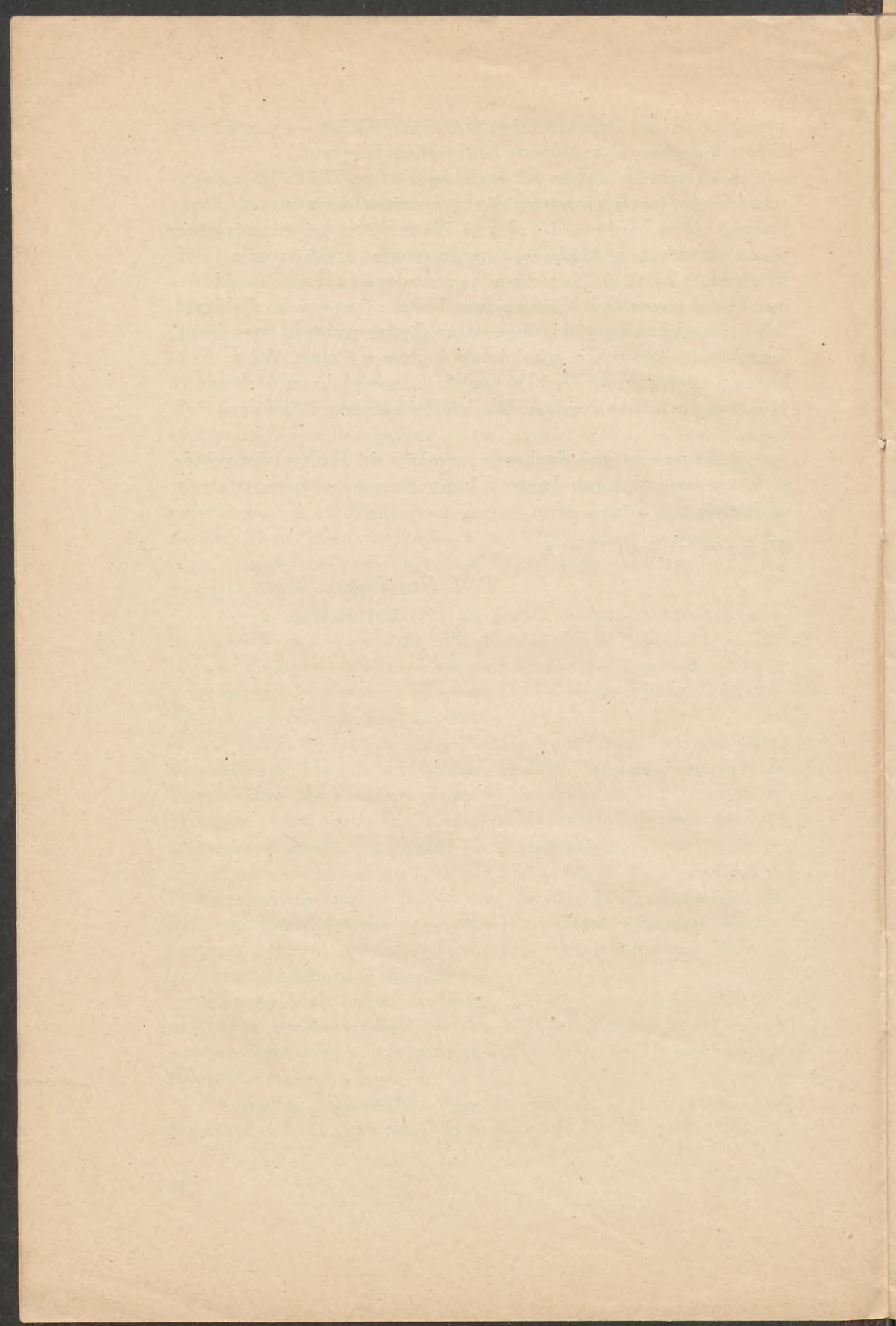
Kolegium Docentów uchwaliło wydać tom III i IV Pism Instytutu jako Księgę Jubileuszową dla uczczenia 60-lecia Prezesa Kuratorjum, D-ra Markusa Braudego. Na treść tej księgi złożyły się prace wszystkich wykładających w Instytucie, a mianowicie: Tom III (hebr.): Bałaban: Na marginesie genealogji rodziny Braude. Atlas: Teorja poznania u Majmonidesa, Kahan: O poezji Sz. Gabirola, Schorr: Kodeks assyryjski, Ostersetzer: Żydzi w prawie rzymskiem, Tartakower: Żydowskie szkolnictwo średnie w Polsce. Weiss: Problematy talmudyczne. Tom IV (polski): Stein: Filon z Aleksandrii (Monografia), Schipper Ign.: Do dziejów autonomji Żydów w Polsce.

Życie wewnętrzne słuchaczy rozwijało się bardzo intensywnie w Stowarzyszeniach młodzieży, z których sprawozdanie podajemy oddzielnie.

Warszawa, w lipcu 1930 r.

Prof. Dr. Mojżesz Schorr.

h. t. Rektor.

ZARZĄD
TOWARZYSTWA KRZEWIENIA NAUK JUDAISTYCZNYCH
W POLSCE.

Prezydjum:

Dr. M. Braude, rabin, Łódź, Gdańska 46, przewodniczący.
Rabin Dr. M. Schorr, Prof. Uniwersytetu, Warszawa, Tłomackie 7, wiceprezes.
Prof. Uniw. Dr. M. Allerhand, Lwów, Jagiellońska 22, wiceprezes.
Prof. Dr. M. Bałaban, Docent Uniwersytetu, Warszawa, Sienna 38, sekretarz.
Rafał Szereszowski, bankier. Warszawa, Jasna 6, skarbnik.

Członkowie:

Dr. Bulwa, adwokat, Kraków.
Dr. Zygmunt Bychowski, lekarz, Warszawa, Zgoda 8.
Michał Flatau, przemysłowiec, Łódź, Konstantynowska.
Dr. Samuel Gutman, rabin, Lwów, Jachowicza 20.
Izaak Grünbaum, poseł na Sejm, Warszawa, Tłomackie 8.
Dr. Karol Halpern, Stanisławów.
Dr. Majer Klumel, kupiec, Warszawa, Graniczna 6.
Rab. Dr. Ozjasz Thon, poseł na Sejm, Kraków, Jasna 5.

KOMISJA REWIZYJNA:

Baumberg Ignacy, adwokat, Warszawa, Prózna 8.
Folman Dawid, sekretarz Synagogi, Warszawa, Tłomackie 7.
Szattensztejn Władysław, adwokat, Warszawa, Solna 4.
Zabłudowski Benjamin, kupiec, Warszawa, Miodowa 7.
Dr. Schipper Ignacy, doc. Instytutu, Warszawa, Namieśnikowska 7.

KURATORJUM INSTYTUTU.

Prezydjum.

Dr. Markus Braude, rabin, Łódź, Gdańska 46, prezes.

Rabin Dr. Mojżesz Schorr, Prof. Uniw. Warszawa, Tłomackie 7, wiceprezes.

Dr. Maurycy Allerhand, Prof. Uniw. Lwów, Jagiellońska 22, wiceprezes.

Prof. Dr. Majer Bałaban, Doc. Uniw. Warszawa, Sienna 38, sekretarz.

Rafał Szereszowski, bankier. Warszawa, Jasna 6, skarbnik.

Członkowie.

Dr. Ader Leon, adwokat, Prezes Związku Stow. Humanitarnych „Bne-Brith“ w Polsce, Kraków, Straszewskiego 25.

Arzt Zygmunt, przemysłowiec, Bielsko (Śląsk), Mickiewicza.

Dyr. Dr. Aszkenazy Henryk, Warszawa, Ujazdowska 36.

Buber Karol, przemysłowiec, Lwów, Kraszewskiego 1.

Ejtingon Borys, Łódź, Radwańska.

Adw. Ettinger Salomon, Warszawa, Królewska 27.

Feldstein Mojżesz, wiceprezes Gminy Wyzn. Warszawa, Leszno 71.

Dr. Freund Lewi, Rabin, Lwów, Syktuska 31.

Dr. Goldflam Samuel, lekarz, Graniczna 10, Warszawa.

Adw. Dr. Grossfeld Izydor, Warszawa, Królewska 27.

Prezes Heilpern Paweł, Warszawa, Moniuszki 8.

Dr. Klumel Majer, Warszawa, Graniczna 6.

Inż. Leszczyński Eljasz, Warszawa, Poznańska 3.

Mayzel Maurycy, wiceprezes Rady Miejskiej, Warszawa, Zielna 52.

Adw. Rozental Paweł, Łódź, Narutowicza 44.

Dr. S. Józef Schweig, lekarz, Łódź, Zawadzka 6.

Dr. Tauber Majer, Dyr. Państw. Semin. Naucz., Warszawa, Pańska 28.

Dr. Thon Ozjasz, Rabin, poseł na Sejm, Kraków, Jasna 5.

SKŁAD OSOBOWY INSTYTUTU

W ROKU AKAD. 1929/30.

h. t. Rektor:

Schorr Mojżesz, Prof., dr., (patrz niżej)

Kolegium Docentów:

Atlas Samuel, dr. fil., docent filozofji i etyki żydowskiej; Długa 53.
Bałaban Majer, dr. fil., Prof., Docent Uniwersytetu Warszawskiego,
Docent Wolnej Wszechnicy Polskiej, członek Jewish Historical Society of England w Londynie, docent średniowiecznej i nowożytnej historii Żydów, historii i kultury Żydów w Polsce, oraz nauk pomocniczych historii; przedstawiciel Kolegium docentów w Kuratorjum Instytutu; Sienna 38;

Kahan Jakób, dr. fil., docent średniowiecznej i nowożytnej literatury hebrajskiej; Leszno 19;

Schipper Ignacy, dr. iur., docent historii gospodarczej i statystyki Żydów; Namiestnikowska 7;

Schorr Mojżesz, dr. fil., Prof. Uniwersytetu Warszawskiego, członek-korespondent Polskiej Akademji Umiejętności, członek Towarzystwa Naukowego we Lwowie, docent Biblii i archeologii biblijnej, oraz językoznawstwa semickiego; Tłomackie 7;

Stein Edmund, dr. fil., docent Midraszu, oraz historii i literatury Żydów w epoce grecko-rzymskiej; Warszawa — Żoliborz, Kaniowska 16.

Tartakower Arjeh, dr. iur. i dr. rer polit, docent nauki o pracy społecznej; Łódź, Pomorska 91;

Weiss Abraham, dr. fil., docent Talmudu, archeologii talmudycznej i kodeksów religijnych; Marszałkowska 53.

Asystent:

Ostersetzer Izrael, dr. fil., prowadzący zlecone ćwiczenia z Talmudu; Pawia 11.

Sekretarz:

Ostersetzer Izrael, dr., (patrz wyżej).

SKŁAD OSOBOWY INSTYTUTU

W ROKU AKAD. 1930/31.

h. t. Rektor:

Bałaban Majer, Prof. dr., (patrz niżej).

Kolegium Docentów:

Atlas Samuel, dr. fil., docent filozofji i etyki żydowskiej; Długa 53.
Bałaban Majer, dr. fil., Prof., Docent Uniwersytetu Warszawskiego i Wolnej Wszechnicy Polskiej, członek Jewish Historical Society of England w Londynie, współpracownik Komisji dla dziejów oświaty i szkolnictwa w Polsce Polskiej Akademji Umiejętności, docent średniowiecznej i nowożytnej historii Żydów, historii i kultury Żydów w Polsce, oraz nauk pomocniczych historii; Sienna 38;

Braude Markus, dr. fil., rabin, docent homiletyki żydowskiej; Łódź, Gdańska 46;

Kahan Jakób, dr. fil., docent średniowiecznej i nowożytnej literatury hebrajskiej; Leszno 19;

Schipper Ignacy, dr. iur.; docent historii gospodarczej i statystyki Żydów; Namieśnikowska 7;

Schorr Mojżesz, dr. fil., Prof. Uniwersytetu Warszawskiego, członek-korespondent Polskiej Akademji Umiejętności, członek Towarzystwa Naukowego we Lwowie, docent Biblii i archeologii biblijnej, oraz językoznawstwa semickiego; Tłomackie 7;

Stein Edmund, dr. fil., docent Midraszu, oraz historii i literatury Żydów w epoce grecko-rzymskiej; Warszawa — Żoliborz, Kaniowska 16;

Tartakower Arjeh, dr. iur. i dr. rer. polit., docent nauki o pracy społecznej; Łódź, Pomorska 91;

Weiss Abraham, dr. fil., docent Talmudu, archeologii talmudycz-

nej i kodeksów religijnych, przedstawiciel Kolegium docentów w Kuratorjum Instytutu; Marszałkowska 53.

Ponadto zostali zaproszeni:

Dr. Zygmunt Bychowski, na wykłady z dziedziny żydowskiej higieny społecznej.

Dr. Domicella Lipiec-Szwarcowa, na wykłady antropologii żydowskiej.

Asystent:

Ostersetzer Izrael, dr. fil., prowadzący zlecone ćwiczenia z Talmudu; Pawia 11.

Sekretarz:

Ostersetzer Izrael, dr., (patrz wyżej), przyjmuje:
codziennie o godz. 1 — 2.

SPIS WYKŁADÓW I ĆWICZEŃ

NA ROK AKAD. 1929/30.

Prof. Dr. Mojżesz Schorr:

Ogólny wstęp do biblij	1	godz.	tyg.
Tre - Asar	2	„	„
Targum Onkelos	1	„	„
Gramatyka języka hebrajskiego	1	„	„
Seminarjum biblijne	2	„	„

Dr. Edmund Stein:

Komentarze biblijne	1	„	„
Midrasz Breszit Rabba	2	„	„
Historja literatury hellenistyczno-żyd.	1	„	„
Historja Żydów w epoce rzymskiej	2	„	„
Liturgika	1	„	„

Dr. Abram Weiss:

Wstęp do literatury tradentów	1	„	„
Chullin (wykład dla kand. rabin.)	4	„	„
Baba Batra (wykład ogólny)	4	„	„

Dr. Israel Ostersetzer:

Ćwiczenia proseminaryjne: Miszna Moed	2	„	„
Taanit, interpretacja tekstu	4	„	„

Prof. Dr. Majer Bałaban:

Historja ustroju Żydów w średniowieczu i w wiekach nowożytnych	1	„	„
Historja powszechna Żydów w wiekach XVI. i XVII.	2	„	„
Życie wewnętrzne Żydów aszkenazyjskich	1	„	„
Palestynografia	1	„	„
Seminarjum historyczne	2	„	„

Dr. Samuel Atlas:

Historja żydowskiej filozofji religji	2	„	„
Majmonides: More Nebuchim	2	„	„
Majmonides: Sefer Hamada	1	„	„
Seminarjum	2	„	„

Dr. Ignacy Schipper:

Historja gospodarcza Żydów w epoce Jagiellonów	2	„	„
Historja gospodarcza Żydów w Niemczech w średniowieczu	1	„	„
j. z. Migracja Żydów w czasach nowszych i zagadnienia polityki emigracyjnej .	2	„	„
w. Ruch ludnościowy wśród Żydów .	2	„	„

Dr. Jakób Kahan:

Poezja hebrajska średniowieczna .	1	„	„
Wybrane teksty z poezji średniowiecznej	2	„	„
Historja hebr. literatury nowoczesnej	2	„	„
Seminarjum literackie	2	„	„

Dr. Arjeh Tartakower:

Teorja ogólna żydowskiej pracy społecznej	2	„	„
j. z. Historja i zagadnienia żydowskiego ruchu spółdzielczego	2	„	„
w. Organizacja zawodowa wśród Żydów	2	„	„

SPIS WYKŁADÓW I ĆWICZEŃ

NA ROK AKAD. 1930/31.

Prof. Dr. Mojżesz Schorr:

Ogólny wstęp do Biblji	2	godz.	tyg.
Szir-Haszirim, Hiob	2	„	„
Seminarjum biblijne	2	„	„
Ćwiczenia z języka aramejskiego	1	„	„

Dr. Edmund Stein:

Komentarze biblijne (Ibn Ezra i Kim-chi)	1	„	„
j. z. Wstęp do Midraszu agadycznego (z ćwiczeniami)	2	„	„
w. Pesikta de R. Kahana	2	„	„
j. Sekty w okresie drugiej Świątyni	2	„	„
z. w. Historia Żydów w okresie rzymskim i bizantyjskim	2	„	„
Seminarjum historyczne	2	„	„

Dr. Abram Weiss:

Gittin	4	„	„
Baba Mezia	4	„	„
Seminarjum talmudyczne	2	„	„
Wstęp do literatury tradentów, II	1	„	„
Jore Deah, I	2	„	„

Dr. Israel Ostersetzer:

Ćwiczenia proseminaryjne:

Miszna Nzikin	2	„	„
Kidduszin, rozdz. II, interpretacja tekstu	4	„	„

Dr. Markus Braude:

Zasady homiletyki żydowskiej . . .	2 godz. tyg
------------------------------------	-------------

Dr. Samuel Atlas:

Historja filozofji żydowskiej we wie-	
kach średnich	2 „ „
R. Saadja Gaon: „Emunoth wedeoth“	2 „ „
R. Chisdai Crescas: „Or haszejm“ .	1 „ „
Seminarjum filozoficzne	2 „ „

Prof. Dr. Majer Bałaban:

Historja powszechna Żydów w XVI—	
XVIII wieku. III: Żydzi w Polsce.	
IV: Żydzi w Europie zachodniej	
do Wielkiej Rewolucji	2 „ „
Ustrój prawny Żydów w średniowieczu	
i w czasach nowszych: II, Wiek	
XVI — XVIII, III, Wiek XIX—	
XX	1 „ „
Życie wewnętrzne Żydów aszkenazyj-	
skich (Kultura), III. Wychowa-	
nie, szkolnictwo, nauka, literatu-	
ra, drukarstwo	1 „ „
Nauki pomocnicze historii żydowskiej.	
(Wskazówki metodyczne i rze-	
czowe do pracy naukowej)	1 „ „
Seminarjum historii żydowskiej	2 „ „

Dr. Jakób Kahan:

Od Halewi'ego do M. Ch. Luzatti'ego .	1 „ „
Ustępy wybrane z poezyj Halewi'ego	
i jego następców	2 „ „
Historja literatury nowohebrajskiej .	2 „ „
Seminarjum historii żydowskiej	2 „ „

Dr. Ignacy Schipper:

Zagadnienia żyd. polityki emigracyjnej	1 „ „
Ruch ludnościowy Żydów (XIX	
i XX w.)	1 „ „

Życie gospodarcze Żydów w krajach Lewanty (średniowiecze) . . .	1	„	„
Życie gospodarcze Żydów w księstwie Warszawskiem i b. Królestwie Polskiem (do r. 1863) . . .	2	godz.	tyg.

Dr. Arjeh Tartakower:

Teorja i praktyka żydowskiej ochrony społecznej	2	„	„
Zagadnienia żydowskiego ruchu pro- duktywizacyjnego	2	„	„
Prądy współczesne we współczesnem ży- dostwie	2	„	„

Dr. Domicella Lipiec-Szwarcowa:

Żydzi pod względem antropologicznym	2	„	„
-------------------------------------	---	---	---

Dr. Zygmunt Bychowski:

Pojedyncze rozdziały z dziedziny opie- ki społecznej i osobistej (z poka- zami odnośnych instytucyj) . . .	2	„	„
--	---	---	---

WYKAZ SŁUCHACZY w r. akad. 1929/30

I. Tabela ogólna:

SŁUCHACZE		Mężczyźni	Kobiety
rzeczywiści	wolni		
44	8	22	30
Razem . . . 52			

II. Tabela szczegółowa:

A. FAKULTET RABINICZNY:

Oddział rabinów i nauczycieli religji			
S Ł U C H A C Z E		Mężczyźni	Kobiety
rzeczywiści	wolni		
9	2	11	—
Razem . . . 11			

B. FAKULTET NAUK HISTORYCZNO-SPOŁECZNYCH:

Oddział nauczycieli przedmiotów judaistycznych				Oddział pracowników społecznych			
SŁUCHACZE		Męż- czyźni	Ko- biety	SŁUCHACZE		Mężczyż- ni	Ko- biety
rzeczyw.	wolni			rzeczyw.	wolni		
25	4	8	21	10	2	11	1
R a z e m: 29				R a z e m: 12			

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
WZAJEMNEJ POMOCY SŁUCHACZY I. N. J.
W WARSZAWIE.

Wzajemna Pomoc Słuchaczy Instytutu Nauk Judaistycznych istnieje od 2 lat. Zarząd jej, wybrany na rok akad. 1929/30 składa się z kol. kol.: J. Szechet — przewodniczący, J. Fryszman — wiceprzewodniczący, F. Wiesenfeldówna — sekretarka, P. Kramerówna — skarbniczka, R. Cederbaum — przewodniczący dla spraw międzystowarzyszeniowych.

Działalność Zarządu szła w trzech kierunkach: 1) Praca oświatowa. 2) Pomoc materialna dla słuchaczy. 3) Związek z bratnimi instytucjami i organizacjami.

- 1) Na polu pracy kulturalnej, postawił sobie Zarząd za cel — utrzymywanie ciągłego kontaktu między słuchaczami Instytutu, aby umożliwić w ten sposób wspólną pracę naukową, której warunkiem jest przede wszystkim towarzyskie środowisko i atmosfera wspólnej pracy. W tym celu organizowano prawie każdej soboty wieczorem „oneg-szabat”, poświęcone problemom naukowym. W zebraniach tych brało udział wielu członków W.P.S.I.N.J., którzy zabierali głos w pogadankach i dyskusjach. Z pomocą zarządu zorganizowano koło naukowo pedagogiczne z pośród słuchaczy wydziału nauczycieli przedmiotów judaistycznych.

W związku z różnymi świętami narodowymi organizowano uroczystości, w których brali udział prócz słuchaczy i docenci. Dzięki tym uroczystościom i wieczorkom udało się Zarządowi wytworzyć bliski stosunek między profesorami a słuchaczami. Urządzono również kilka wycieczek w okolice Warszawy. Zarząd kierował również biblioteką Instytutu, a członkowie związku mogą korzystać ze wszystkich bibliotek publicznych w Warszawie.

- 2) Wiele uwagi poświęcono materialnej pomocy dla członków W.P.S.I.N.J., stworzono kasę pożyczkową, w której udzielano drobnych pożyczek i subsydjów. Obecnie znajduje się w kasie ponad 250 zł. W przeciągu okresu sprawozdawczego udzielono około 30 pożyczek. Wkrótce ma

być zorganizowane przy Zarządzie Biuro Pośrednictwa Pracy.

- 3) Zarząd wszedł w kontakt z związkami studentów innych wyższych uczelni i stara się, by W.P.S.I.N.J. została przyjęta do Centrali Akademickich Związków Samopomocowych w Polsce. W.P.S.I.N.J. brała również udział w pracach Akademickiego Koła Hebraistów i przyczyniła się w wielkiej mierze do rozwoju tego Koła.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

„KOŁA SŁUCHACZY WYDZIAŁU RABINICZNEGO“

I. N. J. W WARSZAWIE.

Koło powstało w lutym 1930 r.

Celem Koła jest:

- a) Poglębianie światopoglądu swoich członków w duchu tradycji żydowskiej;
- b) wdrażanie członków swoich do zadań, które są związane z ich przyszłą działalnością.

Powyższy cel Koło stara się osiągnąć przez:

Urządzanie posiedzeń naukowych, na których członkowie Koła wygłaszają referaty z zakresu zagadnień życia żydowskiego ze szczególnym uwzględnieniem objawów kulturalnych i narodowo-religijnych.

W pierwszym miesiącu istnienia Koła odbywała się praca organizacyjna. Posiedzeń organizacyjnych odbyło się pięć; dwa z nich przy współudziale pp. Docentów Atlasa, Steina i Weissa.

Statut Koła opracowany przez kol.: Fiala i Rundsteina został też przez Kuratorium I. N. J. zaakceptowany.

Pozatem odbyło się 7 posiedzeń naukowych. Na pierwszych czterech członkowie Koła wygłaszali kolejno następujące referaty:

1. Zagadnienia z zakresu teorii poznania, zawarte w „Morenebuchim“ i „Sefer Hamada“ Majmonidesa. (Refer. kol. Rundstein).
2. Maszal w Biblii. (Refer. kol. Fial).
3. Działalność polityczna proroków. (Refer. kol. Brandes).
4. Języki narodu żydowskiego. (Refer. kol. Hafner).

Trzy posiedzenia naukowe były poświęcone czytaniu rozdziału „Raszochet“ (Chullin).

Funkcje przewodniczących i sekretarzy Koła spełniali kolejno koledzy Brandes, Fial, Friedman, Hafner, Rundstein i Wurm.

Koło liczy obecnie 25 członków.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOŁA PEDAGOGICZ- NEGO „HAMADRICH“.

W przeświadczeniu o potrzebie pogłębienia wiadomości słuchaczy I.N.J. w dziedzinie pedagogiki ogólnej i hebrajskiej, zorganizowała Komisja Kulturalna przy Wzajemnej Pomocy koło pedagogiczne „Hamadrich“.

Do kierowania pracą wybrano Zarząd, w którego skład weszli: kol. J. Fryszman (przewodniczący), kol. J. Szechet (wiceprzewodniczący), kol. M. Litwinówna (sekretarz).

Koło przystąpiło do normalnej pracy. Członkowie Koła podjęli się przygotowania referatów na temat: „Współczesne ideały wychowawcze“ (na trymestr wiosenny).

Odbyło się 6 posiedzeń Koła, na nich odbyły się referaty podług książek:

Claparède: Psychologja dziecka. (Refer. kol. R. Kawenoki).

Parkhurst Helen: Nauczanie według planu daltońskiego (referenci: kol. Sztajnsznajder i kol. Finkelsztajn).

Förster: Szkoła i charakter. (Refer. kol. F. Wizenfeld).

Pozatem czytano na posiedzeniach Koła: Kerszensztajnera „Szkoła pracy“ (rozdział X), artykuł F. Szifmana „Dzieje wychowania ogólnego i żydowskiego w ich rozwoju historycznym“ („Hasziloach“ maj 1903 r.).

Przeciętna liczba obecnych na zebraniach Koła wynosiła 12 osób.

Zarząd Koła zorganizował „Sąd nad chederem“, który wzbudził powszechne zainteresowanie.

Zarząd Koła ogłosił 2 biuletyny, zawierające artykuły: O zadaniach i organizacji Koła, o zadaniach nauczyciela hebrajskiego w diasporze, oraz opracowania krytyczne książek pedagogicznych.

Koło liczy obecnie 17 członków.

BIBLIOTEKA.

Otrzymano w darze:

Od b.p. **Abrama Podliszewskiego:**

זהר 5 כרכים הוצאת ראזענברג, 1928

— איים קבץ א' ערוך ע"י א. ביילין, ש. גולד-ברג ושל. פינסקי, לונדון, תרפ"ח; — קצנלסון, התלמוד והכמת הרפואה; — מדרש רבה, 5 חלקים, בי כרכים, הוצאת ורשה תרע"ג; — מדרש תנחומא כרך אחד 2 חלקים, הוצאת לופלין 1928; — לעשציןסקי, די יודישע עמיגרציע פאר די לעצטע 25 יאהר, כרך אחד 1927; — קלצקין, אוצר המונחים הפילוסופיים, ברלין; — זכרונות גליקל, תרגום א. ז. רבינוביץ, כרך אחד, תל-אביב, תרפ"ט; — שטערן, ראשי תבות, מרמרוש סיגעט 1926; — פנקס מדינת ליטא, הוצאת דובנוב; — קלוזנר, ישו הנוצרי, ירושלים—ורשה, כרך אחד תרפ"ז; — שריפטען איוויא 5 כרכים; — ביאליק, ספר האגדה I. II. III, קרא—אודיסא, תרס"ח—ע; — לעשציןסקי יעקב, אנהויב פון דער עמיגרציע און קאלאניזאציע ביי יודען אין 19 יאהרהונדערט, כרך אחד, ברלין 1929; — יודישע עמיגרציע, 26 מחברות; — קרויס ש., קדמוניות התלמוד, תל-אביב (I. 2, 3, II. 1); — Flavius: Schriften, 3 Bde, übersetzt von Clementz. — Klatzkin, Prolemen des modernen Judentums. — Bloch, Israel und die Völker. — E. Cohn. Judentum.

Od P. R. Szereszowskiego, ze spuścizny b. p. D. M. Szereszowskiego:

שי"ם הוצאת ורשה, ששה כרכים, הוצאת ווילנא 8 כרכים, הוצאת אמשטרדם 6 כרכים; — רמב"ם, משנה תורה, הוצאת ורשה 2 כרכים, הוצאת ווילנא 2 כרכים, הוצאת אמשטרדם כרך אחד והוצאת יעסניץ כרך אחד; — טורים, אורח חיים, הוצאת לבוב 4 כרכים, הוצאת ורשה בי כרכים, הוצאת קניגסברג כרך אחד. אבן העזר, הוצאת הלברשטאט 2 כרכים, הוצאת ורשה כרך אחד, הוצאת דירנפורט כרך אחד, הוצאת לבוב בי א', הוצאת ווילנא והורודנא בי א'. חשן המשפט, הוצאת ווילנא שני כרכים, הוצאת קניגסברג 2 כרכים, הוצאת ורשה 3 כרכים, הוצאת קלסרוה כרך אחד. יורה דעה, הוצאת אמשטרדם כרך אחד. אלפס, הוצאת קרשבוז 3 כרכים; — בית אפרים; — חמדת שלמה; — ים של שלמה, מחצית השקל.

Od Pani S. Spirowej, Warszawa, ze spuścizny b. p. Izaka Spiro: Graetz, Geschichte der Juden, Bd. I — XII,

תנ"ך, הי כרכים עם באור.

Od P. Markusy Spiro, Warszawa:

ירושלמי יבמות; — מקראות גדולות, הי כרכים; — חובות הלבבות; — תנ"ך, די כרכים; — משניות נשים; — מחזור.

Od Referatu Wydawniczego Uniwersytetu Warszawskiego:

Mowy Rectorskie, Mowy Inauguracyjne, Rozprawy, razem zeszytów 12.

Od P. Radcy Ministerjalnego S. Adelberga, Warszawa: Psalmy, tłum. Cyłkowa, — Bornstein: Budżety gmin wyznaniowych żydowskich w Polsce.

Od P. Prof. M. Bałabana:

Schriften der Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaft des Judentums: Beiträge zur Geschichte der deutschen Juden. Festschrift Philipsohn. Blau: Papyri und Talmud. Müller: Die jüdische Katakomba an Monteverde. Cohn: Die religiösen Bewegungen der Gegenwart, (bis). Berliner: Zur Ehrerrettung des Maimonides. Blau: Das Gesetzbuch des Maimonides. Schwarz: Verhältnis Maimons zu den Gaonen. Pagel: Maimuni als medizinischer Schriftsteller. Schapiro: Die haggadischen Elemente im Koran. Bacher: Tradition und Tradenten. Philipsohn: Gesammelte Schrifte I, II. Porges: Joseph Bechor Schorr. Guttman: Kant und das Judentum. Kaufman: Gesammelte Schriften. Rosenthal: Kritik des Maimonides durch Nachmanides. Müller: Die Inschriften der jüdischen Katakomben in Rom.

הַאָרווייטֶז: קבץ מעשי התנאים, III, 1—3

Dary autorów:

Heinemann: Antisemitismus, Stuttgart, 1929. Spitzer: Zdrój Życia, zes. 1, 2.

דײַר הײַרש בײַרנ: יחם ההלכה לאגדה, ווינק; — ליפשיץ: שאול וואהל; — מקורות לחיסט. ישראל, חובי ז, ערובת עיי דײַר ז. פירדמאן.

Nadeslano:

Festschrift zum 50 jährigen Bestehen der Franz-Jozef Landesrabbinerschule in Budapest. — Festschrift zum 75 jährigen Bestehen des juedisch-theologischen Seminars, Fraenkelscher Stiftung, 2 Bde, Breslau. — Bericht des juedisch theolog. Seminars für das Jahr 1929, Breslau. Siebenundvierzigster Bericht der Hochschule für die Wissenschaft des Judentums in Berlin.

Zakupiono:

קלוזנר, היסטוריה ישראלית, כרכים II—IV; — מורה נבוכים, בי אקומפלירים, ברודי; — ווינק: מבחר השירה העברית, ליפשיץ, חי אקומפ.; — מדרש רבה, די אקומפ.; — ישעי עם רדיק, חי אקומפ. —

Lazurus Torczyner: Deutsch-hebräisches Wörterbuch.

Pozatem nadsyłają dla nowoorganizowanego oddziału Pracowników Społecznych wydawnictwa swe następujące Instytucje: Ort, centr. Berlin. Joint, centr. Berlin. Ica centr. w Paryżu. Toz, centr. w Warszawie. Zw. Stow. Spółdzielczych w Warszawie, centr. Emigdirekt — Berlin, Centr. Zw. w Warszawie, Centr. Stelle für jüd. Wohlfahrtsfürsorge. Tow. Opieki nad sierotami żyd. w Warszawie.

za czas od dnia 1 sierpnia

Przychód

I	Saldo r. szk. 1929/30			4977,61
	Ministerstwo			
	Wyznań Relig. i Ośw. Publ.		30000,—	
II	Stowarzyszenia Humanitarne			
	„B'ne Brith“:			
	a) Warszawa	11780,80		
	b) Łódź	5000,—		
	c) Kraków	2000,—		
	d) Lwów	1776,50		
	e) Bielsko	1500,—		
	f) Król. Huta	600,—		
	g) Katowice	500,—		
	h) Leszno	250,—	23407,30	
III	Magistrat m. st. Warszawy		10000,—	
IV	Dary firm i osób prywatnych			
	a) P. Osser, Łódź	2000,—		
	b) Firma „B. Ejtyngon“, Łódź.	1000,—		
	c) Firma „Elblinger i Kirszenberg“, W-wa	1000,—		
	d) Polski Przemysł Cu- krowniczy, Kraków	500,—		
	e) P. S. Sojka, W-wa	300,—		
	f) P. Mazur, W-wa	200,—		
	g) Adw. M. Goldstein, W-wa	200,—		
	h) P. Flatau, Łódź	100,—	5300,—	
V	Alliance Univ. Israel, Paris		1750,—	
VI	Żyd. Gm. Wyzn. we Lwowie		1500,—	
VII	Varia: odsetki od lokowa- nych w banku pieniędzy; wpisowe od słuchaczy I. N. J., za druki etc.		2173,39	
VIII	Sumy przechodnie (z poz.)			
	a) Bank D. M. Szere- szowski	7000,—		
	b) T-wo Szkół Śr. Żyd. w Łodzi	2722,40	9722,40	83853,09
				88830,70

NAUK JUDAISTYCZNYCH W POLSCE

ANS

1929 do dnia 31 sierpnia 1930 r.

Rozchód

[illegible]

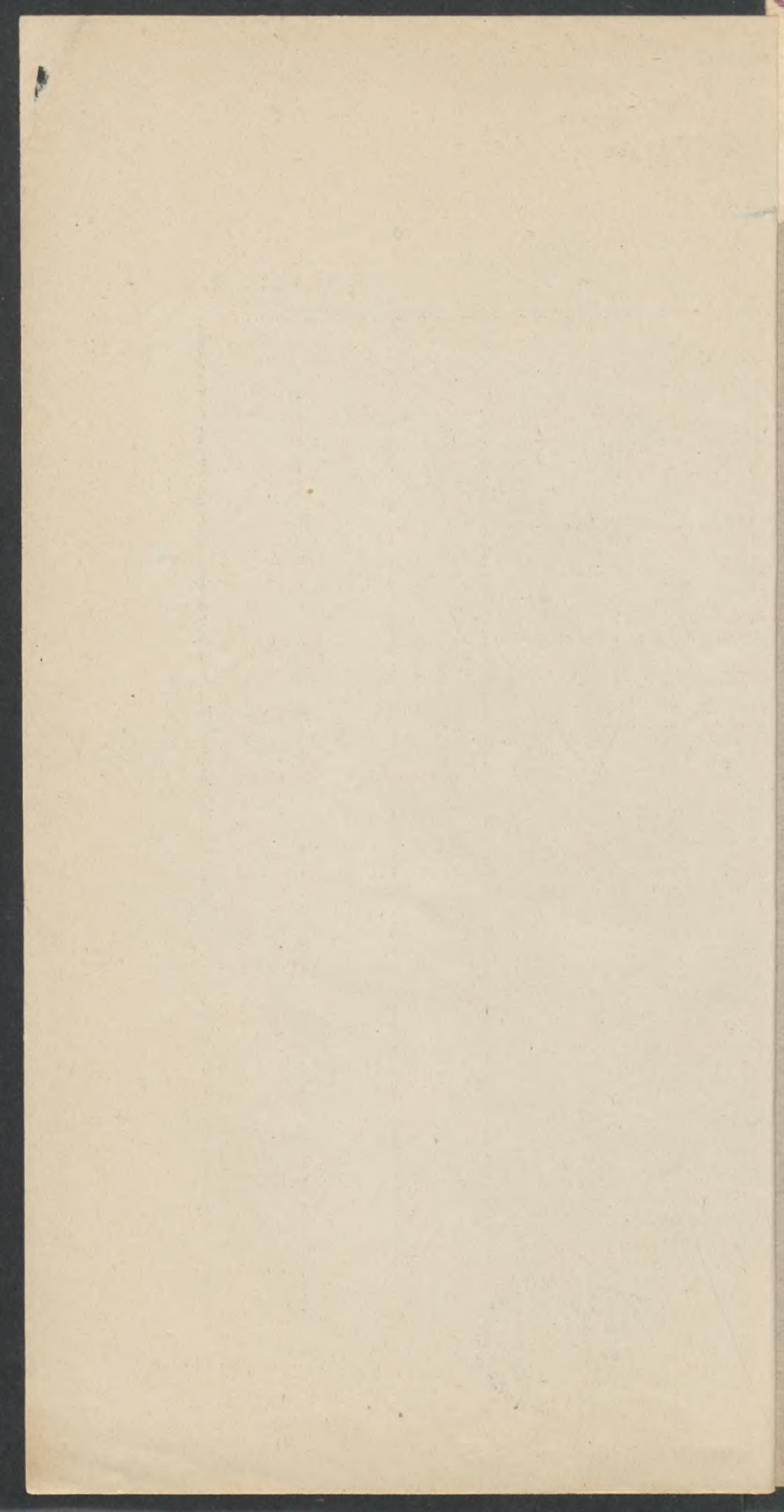
za rok szkolny 1929/30

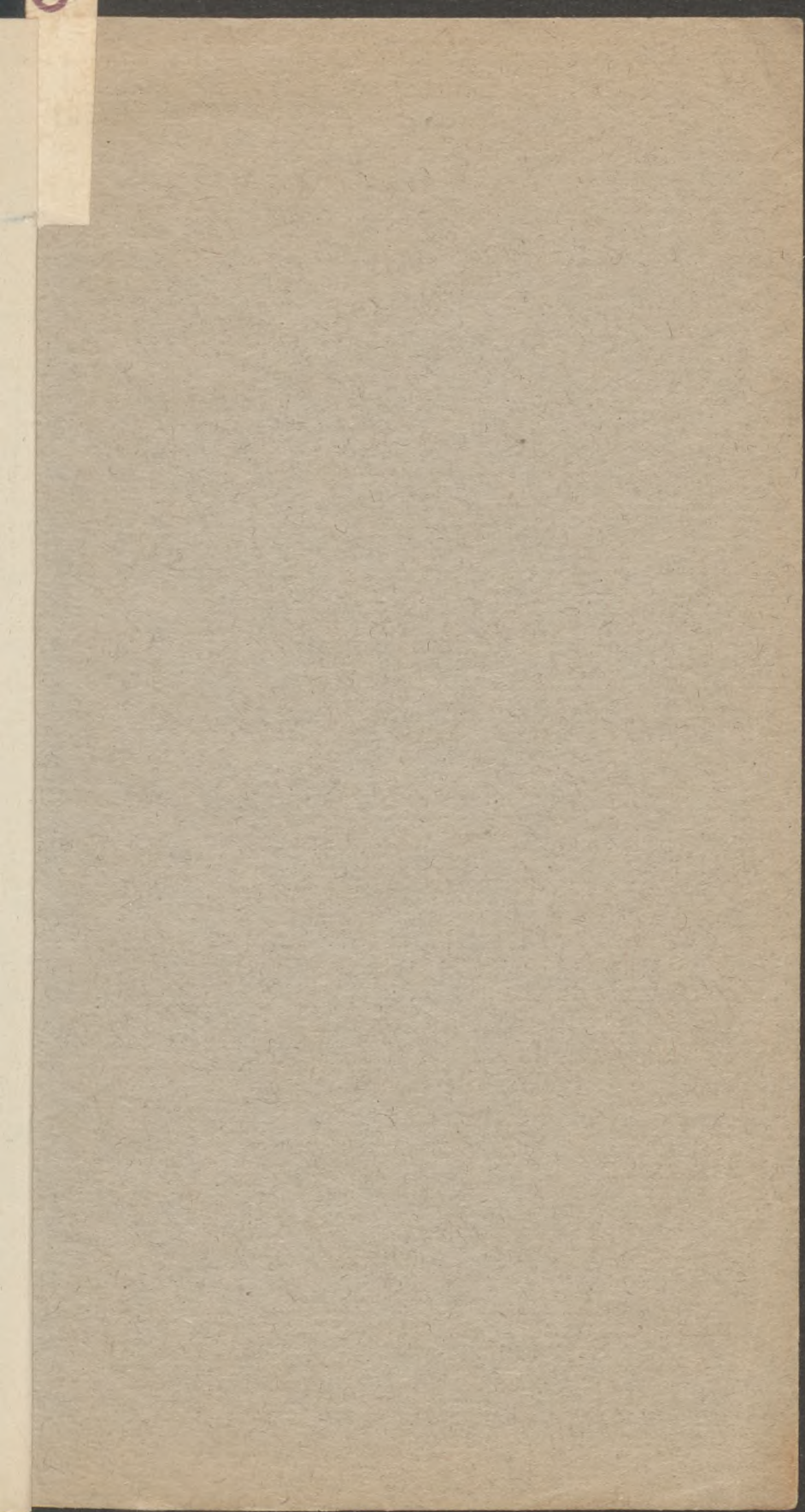
30

(1.VIII.1929—31.VIII.1930).

31

24 LUT. 1931

Druk. „MONOLIT“ Warszawa, Ogrodowa 1. Tel. 701-92.